

XI. TASHQI IQTISODIY FAOLIYAT

Viloyatning tashqi savdo aylanmasi 2021 - yilning yanvar–iyun oylarida 294 498,2 ming AQSh dollarini tashkil etib, o‘tgan yilning shu davriga nisbatan 41,6 % ga oshdi. Shu jumladan eksport hajmi 105 186,5 ming AQSh dollariga (21,9 % ga ko‘paygan) va import hajmi 189 311,7 ming AQSh dollariga (o‘zgarish su‘rati 55,5 %) ga oshdi. Tashqi savdo saldosini minus 84 125,2 ming AQSh dollarini tashkil qildi.

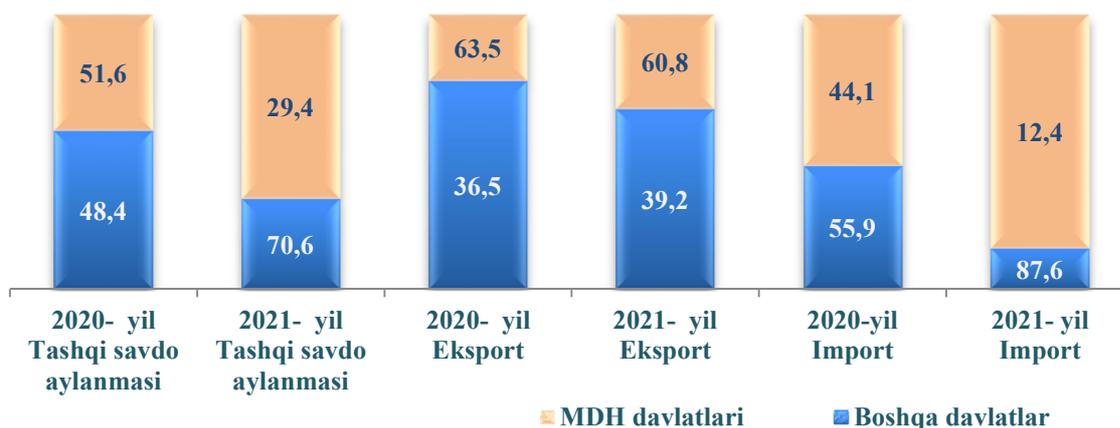
Viloyatning tashqi savdo aylanmasi

(2021- yilning yanvar–iyun oylarida)

	<i>ming AQSh dollari</i>	<i>2020- yilning yanvar–iyun oylariga nisbatan % da</i>	<i>Jamiga nisbatan % da</i>
Tashqi savdo aylanmasi	294 498 ,2	141,6	100,0
MDH davlatlari	96 959,0	80,9	32,9
boshqa davlatlar	197 539,2	2,2 m.	67,1
Eksport	105 186,5	121,9	100,0
MDH davlatlari	68 859,6	105,4	65,5
boshqa davlatlar	36 326,9	173,1	34,5
Import	189 311,7	155,5	100,0
MDH davlatlari	28 099,4	51,5	14,8
boshqa davlatlar	161 212,3	2,4 m.	85,2
Saldo	-84 125,2	x	x
MDH davlatlari	40 760,2	x	x
boshqa davlatlar	-124 885,4	x	x

Ma'lumot uchun: Viloyat tovarlar tashqi savdosi statistika ko'rsatkichlarini shakllantirishda, Tashqi iqtisodiy faoliyat Tovar nomenklaturasi (keyingi o'rinlarda - TIF TN) bilan birgalikda, Birlashgan Millatlar Tashkilotining Xalqaro standartlashgan savdo tasniflagichi (keyingi o'rinlarda - XSST) ishlatiladi. Bu o'z navbatida tahliliy maqsadlarda eksport va import qilinadigan tovarlarni 10 ta katta qismga guruhlash uchun imkon beradi. Tovarlarini XSST bo'yicha kodlashtirish, TIF TN va XSST o'rtasida o'tish kalitlari yordamida amalga oshiriladi.

MDH va boshqa davlatlarning viloyatda tashqi savdo aylanmasidagi ulushi yanvar-iyun oylari (% da)



Viloyat rezidentlari tomonidan tashqi savdo operatsiyalari asosan Osiyo (jami Tovar aylanmasidagi ulishi 55,5 %), Yevropa (22,4 %) davlatlari bilan amalga oshirilgan bo'lib, jami savdo aylanmasining 77,8 % ini tashkil qildi.

Viloyat tashqi savdo aylanmasida yuqori ulushga ega davlatlar (ming AQSh dollari)

Davlatlar	Tashqi savdo aylanmasi	Eksport	Import	Tashqi savdo aylanmasi	
				ulushi, %	o'zgarish sur'ati, %
Xitoy	64 156,4	12 831,9	51 324,5	21,8	199,4
Rossiya	47 421,5	29 989,5	17 432,0	16,1	71,4
Turkiya	30 600,7	13 376,8	17 223,9	10,4	144,5
Qirg'iziston	20 022,5	19 983,7	38,8	6,8	72,5
Koreya Respublikasi	13 853,0	401,6	13 451,4	4,7	171,9
Qozog'iston	13 569,9	9 520,5	4 049,4	4,6	92,1
Boshqa davlatlar	104 874,2	19 082,5	85 791,7	35,6	2,7 m.

Viloyatimizda tashqi savdoni qo‘llab-quvvatlash hamda MDH davlatlari bilan ushbu sohadagi hamkorlikni yanada mustahkamlash bo‘yicha olib borilayotgan chora-tadbirlar natijasida 2021-yil yanvar-iyun oylarida tashqi savdo aylanmasida MDH davlatlarining ulushi 32,9 % ni tashkil etdi hamda o‘tgan yilning shu davriga nisbatan 80,7 % ni tashkil qildi. Boshqa xorijiy davlatlarning viloyat tashqi savdo aylanmasidagi ulushi 2021 yilning yanvar-iyun oylarida 67,1 % ni tashkil qilgan bo‘lsa, o‘tgan yilning shu davriga nisbatan 2,2 martaga oshgan.

Hududlar kesimida 2021-yil yanvar-iyun oylarida

eksport hajmi

(ming AQSh dollari)

	<i>Eksport</i>			<i>Jamiga nisbatan % ulushi</i>
	<i>2021- yil</i>	<i>2020- yil</i>	<i>O‘tgan yilga nisbatan, %</i>	
Xorazm	105 186,5	86 297,7	121,9	100,0
<i>shaharlar:</i>				
Urganch sh.	14 240,4	17 539,6	81,2	13,5
Xiva sh.	3 712,2	5 731,9	64,8	3,5
<i>tumanlar:</i>				
Bog‘ot	9 988,6	9 080,2	110,0	9,5
Gurlan	4 200,7	4 663,8	90,1	4,0
Qo‘shko‘pir	5 401,9	6 032,7	89,5	5,1
Urganch	9 412,8	5 439,1	173,1	8,9
Hazorasp	9 888,6	7 027,1	140,7	9,4
Tuproqqal‘a	2 621,0	404,8	6,5 m.	2,5
Xonqa	11 316,8	9 931,7	113,9	10,8
Xiva	5 086,5	5 548,0	91,7	4,8
Shovot	15 205,0	1 539,0	9,9 m.	14,5
Yangiariq	8 963,3	3 502,1	2,6 m.	8,5
Yangibozor	4 111,2	8 876,4	46,6	3,9

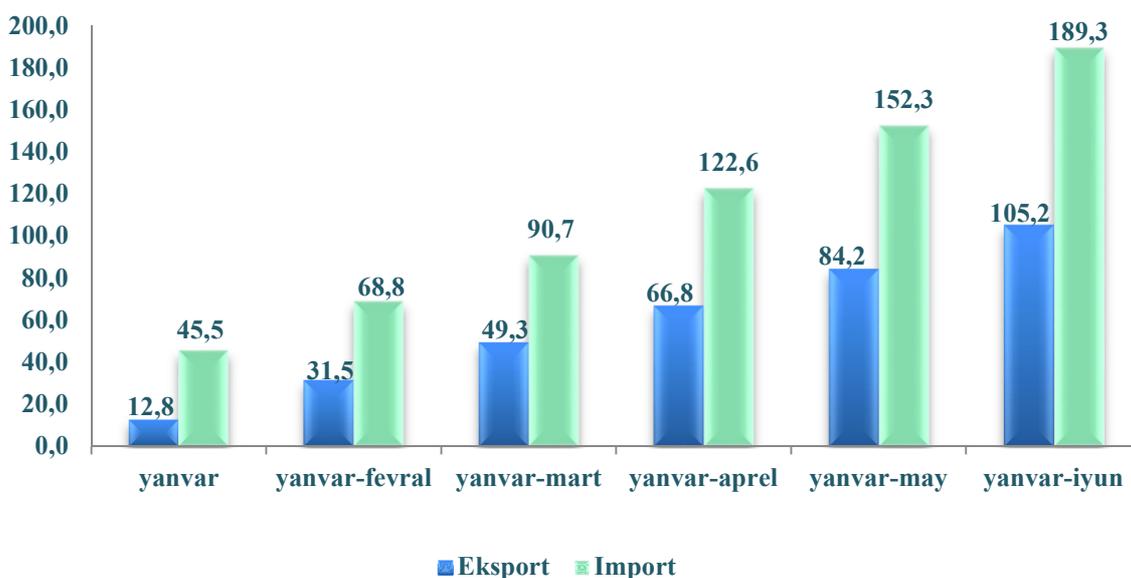
1) *Hududlar bo‘yicha taqsimlanmaydigan hajmi qo‘shgan holda*

**Hududlar kesimida 2021-yil yanvar-iyun oylarida
import hajmi
(ming AQSh dollari)**

	<i>Import</i>			<i>Jamiga nisbatan % ulushi</i>
	<i>2021 yil</i>	<i>2020- yil</i>	<i>O'tgan yilga nisbatan, %</i>	
Xorazm	189 311,7	121 754,6	155,5	100,0
<i>shaharlar:</i>				
Urganch sh.	31 474,1	36 834,7	85,4	16,6
Xiva sh.	8 325,2	3 026,0	2,8 m.	4,4
<i>tumanlar:</i>				
Bog'ot	9 862,8	2 603,1	3,8 m.	5,2
Gurlan	6 039,9	7 338,3	82,3	3,2
Qo'shko'pir	4 790,6	2 151,9	2,2 m.	2,5
Urganch	9 950,1	12 063,3	82,5	5,3
Hazorasp	8 564,4	5 424,7	157,9	4,5
Tuproqqal'a	76 694,2	35 660,1	2,2 m.	40,5
Xonqa	8 802,9	5 157,1	170,7	4,6
Xiva	5 829,6	2 091,5	2,8 m.	3,1
Shovot	7 010,4	4 729,8	148,2	3,7
Yangiariq	9 028,9	3 890,7	2,3 m.	4,8
Yangibozor	2 690,8	781,1	3,4 m.	1,4

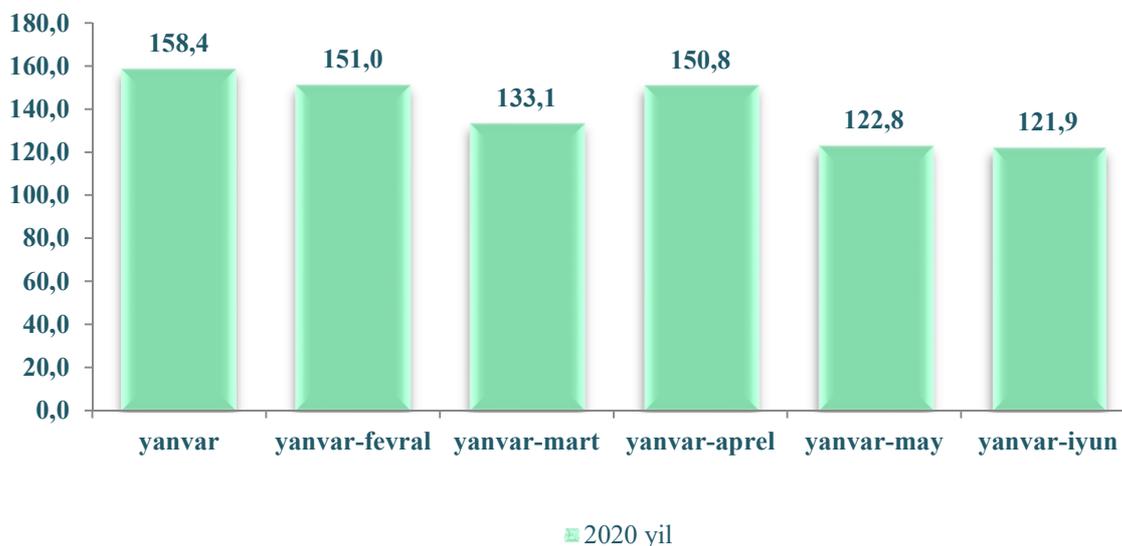
1) Hududlar bo'yicha taqsimlanmaydigan hajmni qo'shgan holda

**Tovar va xizmatlarning
eksport-import ko'rsatkichlari dinamikasi**
(mln. AQSh dollari)



Tovar va xizmatlar eksport-import hajmlarining tahliliga asosan, 2021- yilning yanvar-iyun oylarida eksport hajmi 105,2 mln. AQSh dollarni, import hajmi 189,3 mln. AQSh dollarini tashkil qildi.

Tovar va xizmatlar eksportining o'zgarish sur'atlari dinamikasi
(o'tgan yilga nisbatan,%)



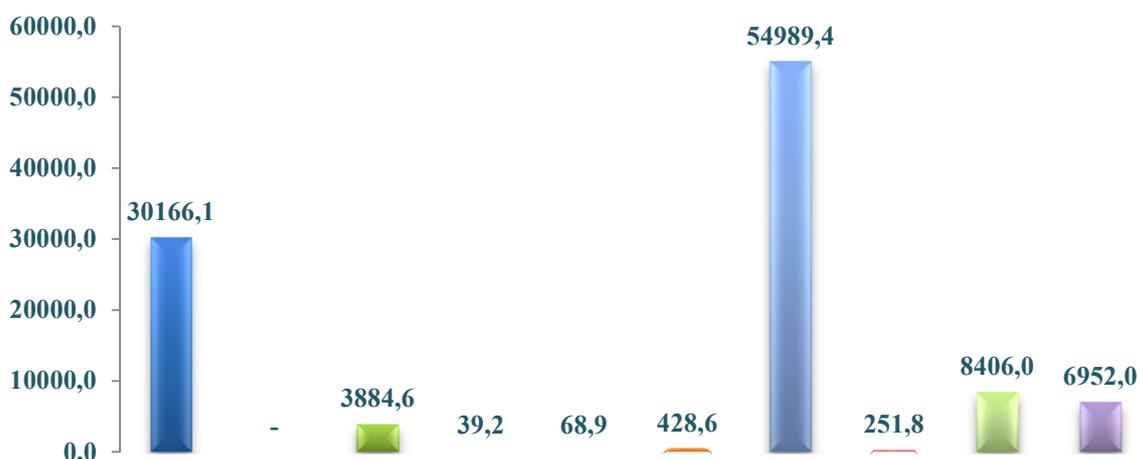
Shuningdek, tovar va xizmatlar eksporti o'zgarish sur'atlarining tahliliga asosan, 2021- yilning yanvar-iyun oylarida eksport qilingan tovar va xizmatlar o'tgan yilning shu davriga nisbatan 21,9 % ga ko'paygan.

MDH va boshqa xorijiy davlatlarga eksport tarkibi

XSST tarkibi	ming. AQSh dollari			Umumiy hajmga nisbatan, % da		
	Jami	MDH davlatlari	Boshqa davlatlar	Jami	MDH davlatlari	Boshqa davlatlar
Jami eksport	105 186,6	68 859,6	36 326,9	100,0	100,0	100,0
<i>shu jumladan:</i>						
Oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar	30 166,1	26 223,3	3 942,9	28,7	38,1	10,9
Ichimliklar va tamaki	-	-	-	-	-	-
Nooziq-ovqat xom ashyo yoqilg'idan tashqari	3 884,6	1 047,3	2 837,3	3,7	1,5	7,8
Mineral yoqilg'i, yog'lash moylari va shunga o'xshash materiallar	39,2	38,9	0,3	0,0	0,1	0,0
Hayvon va o'simliklar moylari (yog'lari), yog'lar va mumlar	68,9	68,9	-	0,1	0,1	-
Kimyoviy vositalar va boshqa toifalarga kiritilmagan shunga o'xshash mahsulotlar	428,6	336,2	92,4	0,4	0,5	0,3
Asosan material turiga qarab klassifikatsiyalangan sanoat tovarlari	54 989,4	28 115,9	26 873,5	52,3	40,8	74,0
Mashinalar va transport asbob-uskunalari	251,8	246,2	5,6	0,2	0,4	0,0
Turli xil tayyor buyumlar	8 406,0	8 323,5	82,5	8,0	12,1	0,2
Xizmatlar	6 952,0	4 459,6	2 492,4	6,6	6,5	6,9

MDH mamlakatlari va boshqa mamlakatlarga eksportning yo‘nalishi bo‘yicha farqlanishlar mavjudligi kuzatilmoqda. Xususan, MDH mamlakatlariga eksportning asosiy qismi oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar hissasiga to‘g‘ri kelmoqda.

XSST bo‘yicha eksport tarkibi
(ming AQSh dollari)



Oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar	Kimyoviy vositalar va boshqa toifalarga kiritilmagan shunga o‘xshash mahsulotlar
Ichimliklar va tamaki	Asosan material turiga qarab klassifikatsiyalangan sanoat tovarlari
Nooziq-ovqat xom-ashyo yoqilg‘idan tashqari	Mashinalar va transport asbob-uskunolari
Mineral yoqilg‘i, yog‘lash moylari va shunga o‘xshash materiallar	Turli xil tayyor buyumlar
Xayvon va o‘simliklar moylari (yog‘lari), yog‘lar va mumlar	Xizmatlar

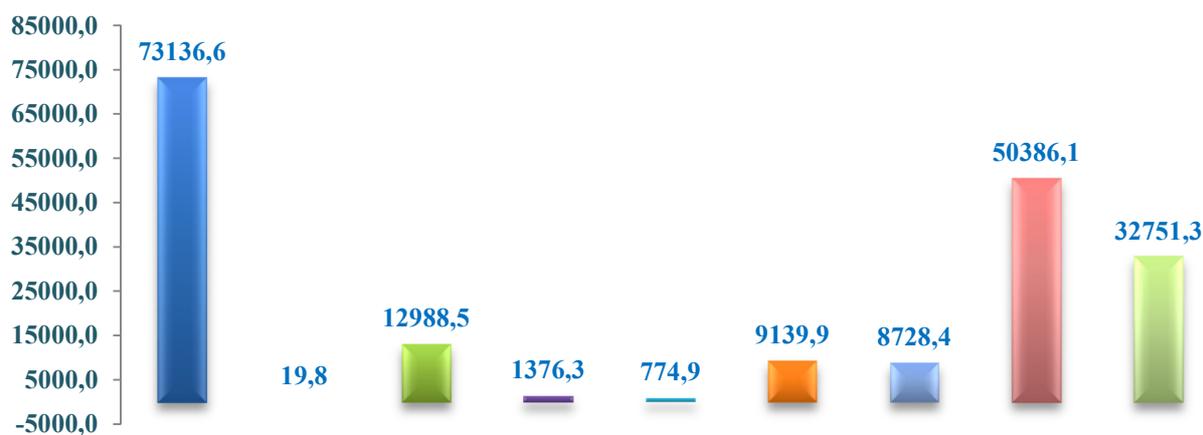
Eksport tarkibida tovar va xizmatlar xajmi 105 186,6 ming AQSh dollarni tashkil etib, eng yuqori hajm, asosan material turiga qarab klassifikatsiyalangan sanoat tovarlari (54 989,4 ming AQSh dollari) hamda oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar (30 166,1 ming AQSh dollari) hissasiga to‘g‘ri kelmoqda.

MDH va boshqa xorijiy davlatlarga import tarkibi

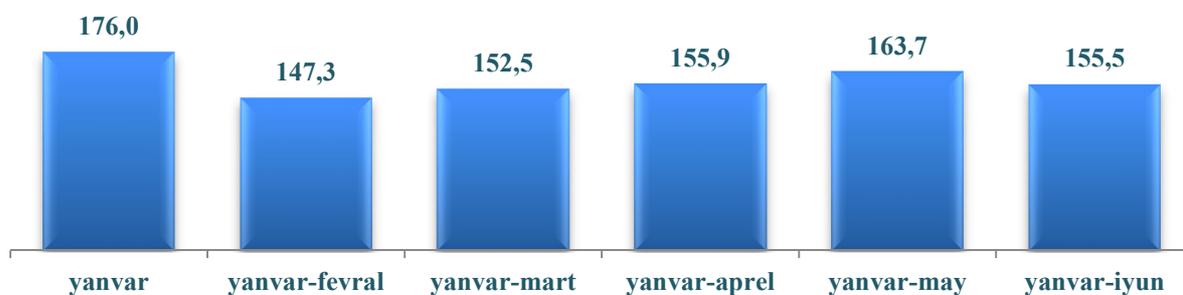
XSST tarkibi	ming. AQSh dollari			Umumiy hajmga nisbatan, % da		
	Jami	MDH davlatlari	Boshqa davlatlar	Jami	MDH davlatlari	Boshqa davlatlar
Jami import	189 311,7	28 099,4	161 212,4	100,0	100,0	100,0
<i>shu jumladan:</i>						
Oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar	73 136,5	6 678,8	66 457,7	38,6	23,8	41,2
Ichimliklar va tamaki	19,8	19,8	-	0,0	0,1	-
Nooziq-ovqat xom ashyo yoqilg'idan tashqari	12 998,4	10 566,7	2 431,7	6,9	37,6	1,5
Mineral yoqilg'i, yog'lash moylari va shunga o'xshash materiallar	1 376,3	812,9	563,3	0,7	2,9	0,3
Hayvon va o'simliklar moylari (yog'lari), yog'lar va mumlar	774,9	672,8	102,1	0,4	2,4	0,1
Kimyoviy vositalar va boshqa toifalarga kiritilmagan shunga o'xshash mahsulotlar	9 139,9	1 939,1	7 200,8	4,8	6,9	4,5
Asosan material turiga qarab klassifikatsiyalangan sanoat tovarlari	8 728,4	2 896,0	5 832,3	4,6	10,3	3,6
Mashinalar va transport asbob-uskunalari	50 386,2	2 900,1	47 486,1	26,6	10,3	29,5
Turli xil tayyor buyumlar	32 751,3	1 613,0	31 138,3	17,3	5,7	19,3

Import tarkibida tovarlar hajmi 189 311,7 ming AQSh dollarni tashkil etib, eng yuqori hajm oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar (73 136,5 ming AQSh dollari), mashinalar va transport asbob-uskunalari (50 386,2 ming AQSh dollari) hissasiga to'g'ri kelmoqda.

XSST bo'yicha import tarkibi (ming AQSh dollari)

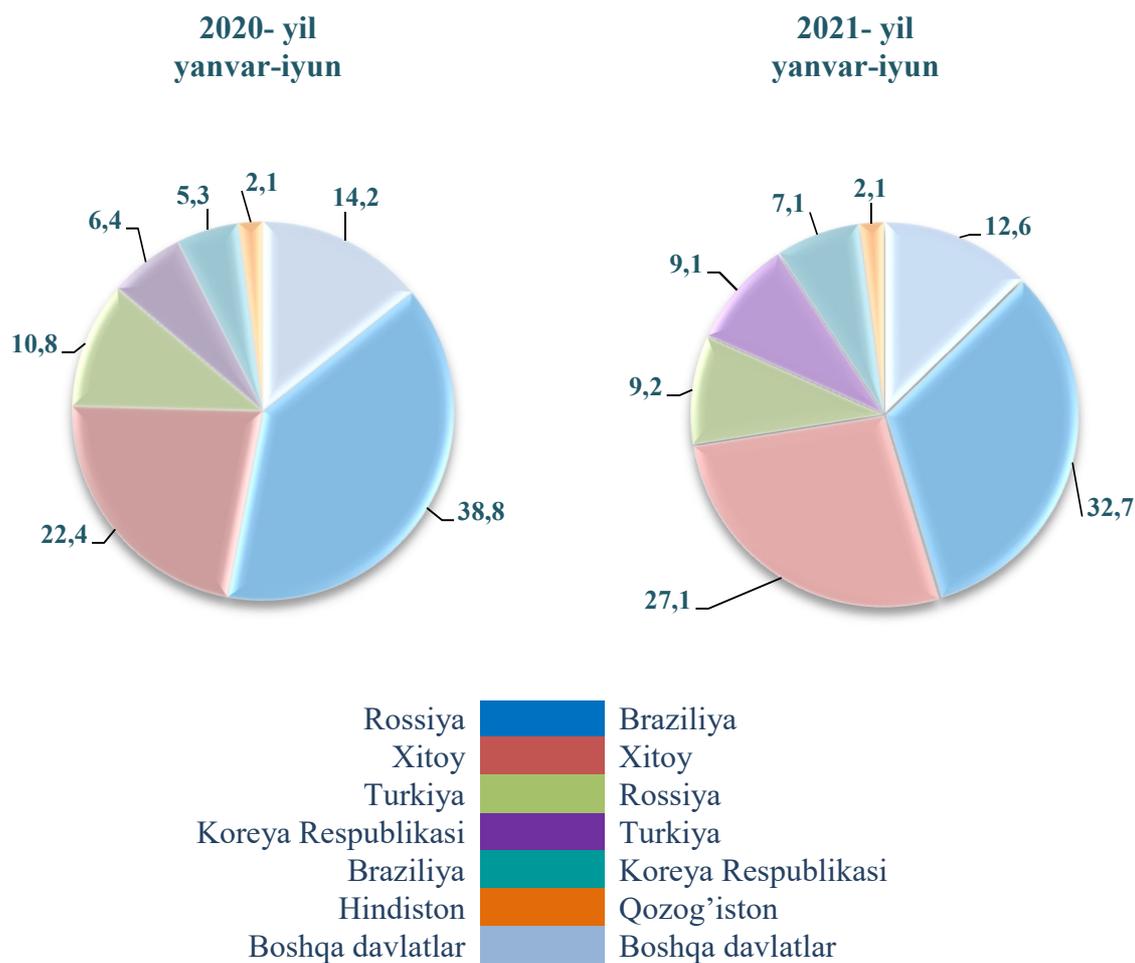


Tovarlar va xizmatlar importining o'zgarish sur'atlari dinamikasi (o'tgan yilga nisbatan, %)



Shuningdek, tovarlar importi o'zgarish sur'atlarining tahliliga asosan, 2021- yilning yanvar-iyun oylarida import qilingan tovarlar o'tgan yilning shu davriga nisbatan 55,5 % ga oshdi.

Viloyat importida asosiy hamkor davlatlarning ulushi



2021- yilning yanvar-iyun oylarida viloyatga 46 ta xorijiy davlatlardan tovar importi amalga oshirilgan. Shulardan 6 ta eng yirik bo'lgan Braziliya, Xitoy Xalq Respublikasi, Rossiya Federatsiyasi, Turkiya, Koreya Respublikasi hamda Qozog'iston hamkor davlatlaridan jami import hajmi 165 450,1 ming AQSh dollariga teng. Bu esa umumiy import hajmining 87,4% ini tashkil qiladi.

Viloyatimizda tashqi iqtisodiy faoliyatni rivojlantirish borasida amalga oshirilayotgan keng qamrovli islohotlar va dunyo mamlakatlari bilan olib borilayotgan mustahkam aloqalar natijasida viloyatimizning eksport salohiyati oshib bormoqda.

Shuningdek, hukumatimiz tomonidan bir qator soliq, bojxona imtiyozlarining yaratilishi, ishlab chiqarishni modernizatsiya qilish va raqobatbardosh mahsulotlarni ishlab chiqarilishi milliy mahsulotlarimizni tashqi bozorlarda mustahkam o'rin egallashlari uchun zamin yaratmoqda.